

DIDACTIC PRINCIPLES AND FOUNDATIONS OF USING INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING THE SUBJECT OF LATIN LANGUAGE AND MEDICAL TERMINOLOGY

Hamroqulova M.R.

Tashkent Pediatric Medical Institute

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14274480>

ARTICLE INFO

Received: 25th November 2024

Accepted: 29th November 2024

Online: 30th November 2024

KEYWORDS

Lesson, innovative technology, didactic foundation, methodology.

ABSTRACT

This article primarily discusses medical terms, their use in various fields of modern medicine, and the role of the Latin language in medical terminology. It also explores the essence of innovative technologies and their didactic foundations for application in the teaching process of the Latin language and medical terminology.

LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINOLOGIYA FANINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI VA UNING ASOSI HAQIDA FIKRLAR

Hamroqulova M.R.

Toshkent Pediatriya Tibbiyot Instituti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14274480>

ARTICLE INFO

Received: 25th November 2024

Accepted: 29th November 2024

Online: 30th November 2024

KEYWORDS

Dars, innovatsion texnologiya, didaktik asos, metodika.

ABSTRACT

Bu maqolada asosan tibbiyotga tegishli terminlar va ularning bugungi kunda tibbiyotning barcha sohalarida ishlatilishi va lotin tilining terminologiyadagi o'rni haqida fikr-mulohazalar yuritishga harakat qilindi. Maqolada innovatsion texnologiyalarning mazmuni, lotin tili va tibbiy terminologiya fanini o'qitish jarayonida foydalanish mumkin bo'lgan innovatsion texnologiyalarning didaktik asoslari haqida fikr yuritilgan.

Kirish: Bugungi kunda mamlakatimiz uchun jamiyatning yuqori malakali mutaxassislariga bo'lgan ehtiyojini qondirish muammosi ayniqsa dolzarb bo'lib qoldi. Hozirda mamlakatimiz iqtisodiyotining yuqori rivojlanish sur'atlari, oliy o'quv yurtlari bitiruvchilari tomonidan o'qitish yakuniga qadar o'zlashtirilishi kerak bo'lgan katta axborot oqimi, shuningdek, mutaxassislariga doimiy o'zgarib turadigan talablar oliy ta'limda turli xil o'qitish usullaridan foydalanishni talab etadi. Tibbiyot universitetlarida lotin tilini kasbiy yo'naltirilgan o'qitishning maqsadi mazkur tildan birinchidan, kasbiy ahamiyatga ega bo'lgan ma'lumotlarni olish vositasi sifatida, ikkinchidan, kasbiy faoliyat

vositasi sifatida foydalanishga qaratilgan axborot-kommunikatsiya faoliyati asoslarini shakllantirishdir. Lotin tibbiyot terminologiyasi eng murakkab terminologik tizimlardan biri bo'lib, maxsus ma'lumotlarni olish, to'plash va saqlashning asosiy manbalaridan biri, shuningdek, mutaxassislikni o'zlashtirish uchun asosdir. Lotin tibbiy terminologiyasini o'rganishning asosiy motivlari, birinchidan: har tomonlama rivojlangan ijtimoiy faol shaxsni, tibbiy mutaxassisni shakllantirish, ikkinchidan, mutaxassisning o'z kasbiy faoliyatida tildan foydalanishi demakdir.

Muxokama va natijalar

Aynan innovatsion texnologiyalardan foydalanish istiqbolli masalalarni hal etib berar ekan, uning didaktik asosi qanday, shu haqida to'xtaladigan bo'lsak: Lotin tili va tibbiy terminologiya fani darslari jarayonida innovatsion texnologiyalaridan foydalanishning didaktik asoslari quydagilarga asoslanadi:

- a) innovatsion texnologiyalardan foydalanish tamoyillari;
- b) innovatsion texnologiyalardan foydalanish vositalari;
- d) innovatsion texnologiyalardan foydalanish shakllari (guruhli yoki individual);

Lotin tili va tibbiy terminologiya fanining darsi jarayonida foydalanish mumkin bo'lgan innovatsion texnologiyalarning didaktik tamoyillariga quyidagilar kiradi:

- a) ilmiylik;
- b) loyihalalanish;
- d) tizimlilik;
- e) yo'naltirilganlik;
- f) faoliyatli yondashuvlilik;
- g) boshqaruvchanlik;
- h) tuzatuvchanlik;
- i) natijaviylik (samaradorlik)
- j) takrorlanuvchanlik;
- k) tejamlilik.

Ushbu tamoyillar o'zaro bog'liq bo'lib, ular bir-birini to'ldiradi. Bu tamoyillar asosida o'quv jarayoni tashkil etiladi va o'qitish jarayoni amalga oshiriladi.

Lotin tili hozirda butun dunyo shifokorlari va tibbiyot mutaxassislari tomonidan o'rganiladigan va foydalaniladigan bir qator biotibbiyot fanlari va nomenklaturalarida xalqaro ilmiy til sifatida qo'llaniladi. Shuning uchun tibbiyot sohasida ishlayotgan har qanday mutaxassisning bilimi, ta'lim tamoyillari va lotin tilini tushunishi mutlaqo aniq. Barcha tibbiyot fanlarida: anatomiya, gistologiya, embriologiya, mikrobiologiya, patologik anatomiya va barcha klinik fanlarda, shuningdek, farmakologiya hamda farmatsevtikada bu nominatsiya an'anasi hech qachon uzilmagan va hozirgacha davom etmoqda. Biotibbiyot lug'atiga yunon faylasufi va olimi Aristotel katta hissa qo'shgan. Masalan, aorta, glaucoma, diaphragma, leycaemia, anatomia, anorexia, oesophagostomia, melanoma, trachea, phalanx, exophthalmos kabi nomlar uning asarlarida uchraydi. Aristotel tibbiyot leksikasida allaqachon mavjud bo'lgan bir qator so'zlarning maxsus ma'nolarini aniqlab berdi, masalan, meninx, meningos so'zining mazmunini "meninx" ma'nosiga toraytirdi.

Lotin tili asoslarini o'zlashtirmasdan turib, tibbiy ta'limni olib bo'lmaydi. Lotin tilini o'rganish o'rta va yuqori bo'g'inli tibbiyot mutaxassisini tayyorlashda katta ahamiyatga ega,

chunki u lotin-yunon tilidan kelib chiqqan tibbiy atamalarni ongli ravishda o'zlashtirishga va tushunishga yordam beradi, ular bilan tanishadi, o'rganadi va o'z amaliyotida foydalanadi. Zamonaviy tibbiyot terminologiyasi eng murakkab terminologik tizimlardan biridir. Tibbiy atamalarning umumiy soni noma'lum - mutaxassislarning fikriga ko'ra, zamonaviy tibbiyotning terminologik fondi 850 ming tibbiy-farmatsevtik atamalardan oshadi. Hatto ularni shunchaki yodlash ham hali hech kim uchun imkoni bo'lmagan, shuning uchun lotin tilida, boshqa tillarda bo'lgani kabi, ma'lum elementlardan atamalarni so'z yasash tizimi va qoidalarisiz amalga oshirib bo'lmaydi. Agar siz ushbu qoidalarni o'zlashtirsangiz, hatto yangi atamalarni tushunishni o'rganishingiz mumkin.

Xulosa va takliflar o'rnida shuni yana alohida ta'kidlab o'tishimiz mumkinki, XX asrning ikkinchi yarmidagi ijtimoiy tilshunoslikning o'ziga xos xususiyati terminshunoslikda sinxron jihatdan ustunlik qiladi, bu til strukturasining elementlari va jamiyat tuzilishining elementlari o'rtasidagi aloqalarni tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Avvalgi davr asarlarida tilning evolyutsiyasi jamiyatning rivojlanishi bilan bog'liqligi, ya'ni terminologiyani keng o'rganish ijtimoiy hayotni rivojlanishiga turtki beradi.

References:

1. Zafar Mardanovich Maxmudov, & Bobur Salimovich Sharipov (2021). LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINOLOGIYA FANINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK TAMOIYILLARI VA UNING ASOSI HAQIDA FIKRLAR. Academic research in educational sciences, 2 (6), 1028-1033. doi: 10.24412/2181-1385-2021-6-1028-
2. Maxmudov , Z. ., Sharipov , B. ., & Bo'riyev , D. . (2023). TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINOLOGIYA FANINI O'QITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. Science and Innovation in the Education System, 2(1), 5–10. извлечено от <http://www.econferences.ru/index.php/sies/article/>
3. Qurbonova , Z., & Maxmudov , Z. . (2023). LOTIN TILIDA KLINIK TERMINLARNING TO'G'RI QO'LLANISH YUZASIDAN FIKRLAR. Евразийский журнал академических исследований, 3(3 Part 3), 23–27. извлечено от <https://www.in-academy.uz/index.php/ejar/article/view/11503>